

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่อง การจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ใช้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มบริหารงบประมาณของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 16 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านการระดมสรรหางบประมาณ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนตอนที่ 2 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านการระดมสรรหางบประมาณ เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สภาพการจัดการงบประมาณเพื่อศึกษาด้านการจัดทำแผนงบประมาณ พบว่า สิ่งที่โรงเรียนได้ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ คือ ศึกษา วิเคราะห์ การพัฒนาการศึกษาตามความต้องการของสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา จัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงาน งาน/โครงการ/กิจกรรม เสนอแผนเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เผยแพร่แผนงาน งาน/โครงการ/กิจกรรมต่อผู้เกี่ยวข้อง และจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ งาน/โครงการ วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์จากต้นสังกัด วิเคราะห์สถานภาพของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำรายงานประจำปี รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำข้อมูลสารสนเทศปีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ บุคลากรได้ร่วมทบทวนภารกิจของ

สถานศึกษา กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิต จัดทำคำขอรับงบประมาณและกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง จัดทำแผนตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน สรุปผลการตรวจสอบ ประสานแผนให้เป็นไปตามแผน จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง(MTEF) ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะ จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิต และสิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง รายงานข้อมูลรายไตรมาส สร้างเครื่องมือประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด สำหรับสิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงิน ส่วนสภาพปัญหาด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้และทักษะการบริหารจัดการงบประมาณ บุคลากรไม่ได้ทำงานงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเต็มที่ ขาดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี ขาดการสนับสนุน การนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล อย่างจริงจังจากผู้เกี่ยวข้อง บุคลากรบางส่วนขาดการมีส่วนร่วมในการทำแผนและประสานงานได้ยากลำบาก ต้องปรับแผนงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหารทั้งระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่ สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณด้านต่างๆ ควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารแผนงบประมาณ และมีมาตรการเสริมสร้างขวัญกำลังใจเป็นพิเศษ จัดตั้งและเชื่อมโยงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานงบประมาณระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล และแก้ปัญหาช่วยเหลือสถานศึกษาที่มีปัญหา ควรให้บุคลากรทุกกลุ่มมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน และไม่ควรปรับเปลี่ยนนโยบายภายในปีงบประมาณ

สภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาด้านการจัดสรรงบประมาณ สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่แจ้งมายังสถานศึกษา ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่ได้รับแจ้ง/วงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนระดมทรัพยากร จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปี นำเสนอรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีแจ้งจัดสรรวงเงินให้หน่วยงานภายในสถานศึกษารับไปดำเนินการ เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อรับโอนเงินที่ธนาคารของรัฐที่ใกล้ที่สุด แจ้งรายละเอียดให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเมื่อมีการโอนเงินทุกครั้ง จัดส่งหลักฐานการรับเงินโอนให้หน่วยงานที่โอนทุกครั้ง จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตกับสพท. เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่างๆให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี สิ่งที่มีโรงเรียนบางส่วนได้ปฏิบัติ คือ วิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ กิจกรรมตามภารกิจงาน ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่าย สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส/ปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือน เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำ

งวดผ่านเขตพื้นที่การศึกษา สิ่งที่มีโรงเรียนบางส่วนตอบว่าได้ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติเท่ากัน คือ จัดทำร่างข้อตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา ส่วนสภาพปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ โรงเรียนได้รับงบประมาณที่ไม่ตรงตามความจำเป็น การแจ้งจัดสรรและอนุมัติเงินงบประมาณมีความล่าช้า บุคลากรยังขาดทักษะ ความเข้าใจ ในการจัดสรรงบประมาณและมีภารกิจมาก โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรงบประมาณมีน้อยเกินไป สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ให้โรงเรียนร่วมจัดสรรงบประมาณ ควรแจ้งจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ต้นปีหรือก่อนสิ้นปีงบประมาณพอสมควร พัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดสรรงบประมาณ และอำนวยความสะดวกให้ผู้ปฏิบัติงานงบประมาณมีเวลาปฏิบัติงานโดยไม่เสียหายต่องานอื่น ควรดูแลการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กด้วยการจัดสรรงบประมาณพิเศษ หรือหาเจ้าภาพสนับสนุน

สภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาด้านการระดมสรรหางบประมาณ สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ จัดทำแนวปฏิบัติ ระเบียบ เพื่อจัดหารายได้ ศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน ที่มีศักยภาพ สิ่งที่โรงเรียนบางส่วนได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนระดมทรัพยากร และวิเคราะห์ภารกิจที่จำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มเติมจากประมาณการรายได้ สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ วิเคราะห์ศักยภาพและสินทรัพย์ที่จะนำมาซึ่งรายได้ จัดทำจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษา เบิกจ่ายเงินรายได้ จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษา วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการเพื่อการศึกษา และเก็บรักษา เบิกจ่ายเงินไปใช้ให้ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่โรงเรียนบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติ คือ สืบหาข้อมูลนักเรียนที่ต้องการได้รับ ส่วนสภาพปัญหาด้านการระดมสรรหางบประมาณ ได้แก่ ขาดเครือข่ายในภาคสังคม องค์กรที่จะร่วมให้การสนับสนุนโรงเรียนอย่างเพียงพอ การคมนาคมและการสื่อสารเป็นอุปสรรคต่อการระดมทุนเพื่อการศึกษา ขาดบุคลากรและองค์ความรู้ด้านการทำธุรกิจไม่สามารถหารายได้จากกิจกรรมในโรงเรียนได้ กฎหมาย ระเบียบ ตลอดจนผู้ปกครองบางส่วนไม่เอื้ออำนวยต่อการหารายได้ และโรงเรียนไม่มีการจัดสวัสดิการเพื่อการศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ โรงเรียนหรือต้นสังกัดทุกระดับควรจัดกิจกรรมสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายร่วมกันพัฒนาโรงเรียน พัฒนาและใช้ระบบสารสนเทศของโรงเรียนและต้นสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาคูครูและบุคลากรให้สามารถต่อยอดกิจกรรมในโรงเรียนหรือบูรณาการไปสู่การหารายได้ ควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบ แนวปฏิบัติ และชี้แจงผู้ปกครองให้เอื้อหรือสนับสนุนการหารายได้ของนักเรียนและโรงเรียน และตั้งกองทุนสวัสดิการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ในภาพรวมแล้ว สภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านการระดมสรรหางบประมาณ สรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติมากกว่าไม่ได้ปฏิบัติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว มีเฉพาะด้านการระดมสรรหางบประมาณเท่านั้นที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติมากกว่าได้ปฏิบัติ ส่วนสภาพปัญหาในการจัดการงบประมาณด้านต่างๆ นั้น จะเกิดจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมากที่สุดคือขาดความรู้และทักษะการทำงาน ขาดขวัญกำลังใจ มีงานมากและย้ายบ่อย ถัดมาคือปัญหาที่เกิดจากระบบภายในที่ไม่ดี เช่น ขาดข้อมูลสารสนเทศ ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการนิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผล ปัญหาได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยเกินไป ค่าเช่า และไม่ตรงตามความต้องการจำเป็น ปัญหาขาดการสนับสนุนจากภายนอก ขาดความสามารถหารายได้และจัดสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ได้แก่ ควรพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับงานด้านงบประมาณ พัฒนาระบบสารสนเทศ พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแลและประเมินผล พัฒนาการจัดการรายได้ของสถานศึกษา จัดและพัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษา สร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอก และจัดสรรงบประมาณชัดเจนสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน ทั้ง 3 ด้าน โดยมีประเด็นน่าสนใจซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ พบว่า งานหรือกิจกรรมในขอบข่ายการจัดทำแผนงบประมาณนั้น โรงเรียนได้ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของวณิรัตน์ เข้มพราม (2549) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของสาธิต หนูอ่อน (2549) ก็พบว่าภาพรวมสถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทำนองเดียวกัน ดำรง ไตโย (2552) ก็ศึกษาพบว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 โดยภาพรวมมีมาก ในรายด้านทุกด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่มาก ขณะที่คณิตฐา กัดเนียม (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองลำพูน พบว่าการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากในเรื่องการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง

รายงานข้อมูลรายไตรมาส และสร้างเครื่องมือประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด ข้อค้นพบนี้ทำนองเดียวกับ การศึกษาของสาธิต หนูอ่อน (2549) ที่พบว่า สภาพปัญหาด้านการวางแผนงบประมาณที่พบมากคือ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง ขณะที่วณิชรัตน์ เข้มพราม (2549) ศึกษาพบว่าบางโรงเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา ขาดแคลนบุคลากร เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบใหม่ ๆ ควรได้รับการ พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเงินและสินทรัพย์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และการ พบว่าสิ่งที่โรงเรียนไม่แน่ใจว่าได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงิน นั้น ก็คล้ายกัน กับผลการศึกษาของ ดำรง โดไทย (2552) ที่พบว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 มีปัญหาด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษา จากการวิเคราะห์ดังกล่าวอธิบายได้ว่า การวางแผนงบประมาณนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญ ข้อแรกที่โรงเรียนหรือหน่วยงานที่ใช้งบประมาณต้องปฏิบัติตามแนวทางที่สำนักงาน งบประมาณ กำหนดมาตั้งแต่ปี 2547 ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ประการ ในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน (2547, 1-15) ดังนั้น โรงเรียนต่างๆ จึงสามารถปฏิบัติได้เป็นส่วนใหญ่ แต่ใน บางกรณี ที่โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติเช่น จัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง รายงานข้อมูลรายไตรมาส และ สร้างเครื่องมือประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด นั้น เมื่อนำข้อมูลจากการสะท้อนปัญหาที่รวบรวมได้ จากแบบสอบถามปลายเปิดมาพิจารณาก็พบว่าปัญหาสำคัญที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมนั้นมาจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้และทักษะจำเป็นเป็นสาเหตุหลัก รองลงมา คือบุคลากรปฏิบัติงานไม่เต็มทีเพราะมีงานรับผิดชอบมากเกินไป ขาดประสบการณ์ และขาดการมี ส่วนร่วม ตลอดจนขาดข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนที่ดี ขาดการนิเทศ กำกับติดตาม ดูแล อย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขคือ ควรมีการพัฒนาบุคลากร เพิ่มอัตรากำลังคน จัดระบบสารสนเทศ จัดระบบนิเทศติดตามกำกับดูแล ในงานด้านงบประมาณให้มากหรือมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านการจัดสรรงบประมาณ พบว่า งานหรือกิจกรรมในขอบข่ายการจัดสรรงบประมาณนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ได้ปฏิบัติกันเป็นส่วนมาก ผลการศึกษาด้านนี้เช่นเดียวกับการศึกษาของ กรสิริ เจริญดี (2542) ที่พบว่าการจัดสรรงบประมาณในแผนงานการศึกษาระดับประถมศึกษาได้ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และกระบวนการที่ต้นสังกัดกำหนด และส่วนใหญ่เป็นงบประมาณ สำหรับงานประจำ ส่วนงานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนการใช้งบประมาณราย ไตรมาส/ปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือน เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำ วงลดผ่านเขตพื้นที่การศึกษา และจัดทำร่างข้อตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่โรงเรียนสะท้อนผ่านการตอบแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า น่าจะเป็นผลจากบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือไม่มีผู้ปฏิบัติงานเพียงพอ ดังที่ วณิรัตน์ เข้มพรม(2549) พบว่าบางโรงเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา ขาดแคลนบุคลากร เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบใหม่ๆ นอกจากนี้ ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณตามข้อเท็จจริงยังเป็นบทบาทของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่จัดสรรตามดุลพินิจและข้อมูลที่ได้รับซึ่งมักไม่ตรงตามข้อมูลจริงของสถานศึกษาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเร็วมาก โรงเรียนจึงได้รับงบประมาณช้า ได้รับน้อย ไม่ตรงกับความต้องการจริง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของคณิตธา กัดเนียม (2546) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญคือการได้รับจัดสรรงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ และอนุมัติมาล่าช้า จำนวนเงินไม่แน่นอน ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขคือ ควรมีการพัฒนาบุคลากร เพิ่มอัตรากำลังคน ให้โรงเรียนร่วมพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เร่งรัดการจัดสรรงบประมาณ และชัดเจนงบประมาณให้โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยให้มากขึ้น

ด้านการระดมสรรหางบประมาณ พบว่า งานหรือกิจกรรมในขอบข่ายการระดมสรรหางบประมาณนั้น สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติกลับพบว่ามีมากกว่าสิ่งที่ได้ปฏิบัติ สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแนวปฏิบัติ ระเบียบ เพื่อจัดหารายได้ จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษา วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการเพื่อการศึกษา ดำเนินการจัดสวัสดิการตามระเบียบ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ วิเคราะห์ศักยภาพและสินทรัพย์ที่จะนำมาซึ่งรายได้ สำรวจข้อมูลนักเรียนที่ต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากรบุคคล หน่วยงานที่มีศักยภาพ ซึ่งปัญหาหรือสาเหตุที่สะท้อนจากแบบสอบถามปลายเปิด คือ โรงเรียนหรือบุคลากรขาดเครือข่ายภายนอกที่จะมาร่วมระดมเงินงบประมาณ มีอุปสรรคจากการรณนาคมและการสื่อสาร เพราะโรงเรียนอยู่ในถิ่นทุรกันดารไกลจากตัวเมือง ไม่สามารถหารายได้ด้วยตัวเอง กฎระเบียบและผู้ปกครองไม่เอื้อให้ระดมทรัพยากรมากนัก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วณิรัตน์ เข้มพรม(2549) ก็พบว่า บางโรงเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา ขาดแคลนบุคลากร เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบใหม่ๆ ขณะที่ สุรพล สุปิ่นเจริญ (2541) ก็ศึกษาพบว่า การสนับสนุนด้านงบประมาณค่าวัสดุรายหัว ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โรงเรียนได้รับไม่เพียงพอ ข้อค้นพบนี้แย้งกับผลการศึกษาของ ประหยัด คามตะศิลา (2532) ที่พบว่า ทรัพยากรการบริหารด้านงบประมาณได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติ คือ จัดทำแผนระดมทรัพยากร เสนอแผนและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ เก็บรักษาเบิกจ่ายเงินไปใช้ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง จัดหา จัดทำทะเบียนคุมเก็บรักษาเบิกจ่ายเงินรายได้ ก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของวณิรัตน์ เข้มพรม (2549) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง ในงานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาแย้งกับผล

การศึกษาของ คณิตฐา กัดเนียม (2546) ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากในการช่วยเหลือระดมเงินหรือปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษา และผลการศึกษาของ เสกสรร ทุนอินทร์ (2550) ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการระดมทรัพยากรการเงิน ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข คือ แสวงหาเครือข่ายและชักจูงให้เข้าร่วมระดมเงินให้มากขึ้น ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการสื่อสารมากขึ้น พัฒนาการหารายได้ในสถานศึกษา แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค และตั้งกองทุนสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปผลการศึกษาสภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1.1 โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงบประมาณ โดยการจัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำต้นทุนการผลิต การทำข้อตกลงบริการการผลิต การบริหารความเสี่ยง การสร้างเครื่องมือประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด เพื่อให้การจัดการงบประมาณสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการพัฒนาบุคลากรด้านนี้

1.2 โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดระบบการตรวจสอบ ถ่วงดุล และนิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล สนับสนุน แก้ปัญหา ในการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้มีความชัดเจน โปร่งใส และมีมาตรฐานที่ดี

1.3 โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรรวบรวมข้อมูลก่อนพิจารณาจัดสรรงบประมาณและเปิด โอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณมากขึ้น

โรงเรียนควรพัฒนาการจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษาให้สามารถเพิ่มรายได้แก่โรงเรียน และนักเรียนให้มากขึ้นด้วยการนำแนวทางของการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ และมุ่งผลิตผู้เรียนที่มีทักษะทางอาชีพให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่น หรือสังกัดอื่น ที่มีประชากรแตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาผลลัพธ์และผลกระทบของการจัดการงบประมาณในสถานศึกษาขนาดต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ หรือ แบบสังเกต หรือ การศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร

2.4 ควรมีการศึกษารอบวงเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved